БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 92 (6021)
МАЙН 6
СУББОТО
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ТАРИЛГЫН ЯБАСЫЕ ЭРИД ТҮРГЭДХЭХЭ

Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо 1950 оной хабар сагай уларил хүйтэн байба. Гэбэшье, республикын олонхи аймагуудай колхозууд апрелиин хоёрдохи хахад соо газарай элдүүрилгые эхилхэ дүүрэн аргатай болоһон байгаа. Кударын, Кяхтын, Бичурын, Мухаршэбэрэй ба бусад урда аймагуудта хэдэ хэдэн колхозууд эртын борнойлгые эхилһээр үни болоо.

Зүгөөр, хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй ябасые харахада, эрэнхыдөө тон бага юумэ хэгдэһэн байна. Хүйтэн хабар байһан дээрэһээ тарилгын болзорые нэгэ хэды хойшолуулха баатай болоһон хадаа бүхы колхозууд ба МТС-үүд газарай элдүүрилгэдэ хамаг хүсэеэ саг соонь элсүүлхэ ёһотой байгаа. Теэд, аяар мүнөө хүрэтэр — май гаратар зарим аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд газар хүйтэн гэжэ шалтаад, тарилгын урда тээхи элдүүрилгые унжагайруулжа байха юм. Тиихэлээр тарилга хэхэ болзорой ерээд байхада, газараа элдүүрилжэ үрдеэгүй байһан колхозууд олон.

Кяхтын аймагта полевой хүдэлмэринүүд илангаяа ехээр удааржа байнхай. Аяар майн нэгэ болотор нэгэшье гектар тарилга хээгүй байһан колхозууд эндэ байгаа. Шалтагаанинь юуб гэхэдэ, газараа тарилгада саг соонь бэлэдхээгүй, энэ хүдэлмэридэ колхозуудай мори унаа болон хүдэлмэришэ хүсэн гүйсэд элсүүлэгдээгүй байшоо. Тиихэдэнь, ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком ба аймагай хүдөө ажахын таһагай хүтэлбэрилэгшэд полевой хүдэлмэрине түргэдхэхэ тушаа колхозуудһаа шанга эрилтэ хээгүй, харин һая болотор газар хүйтэн гэһэн шалтаг барижа һууба. Үнэндөө эндэхи колхозуудай газар апрелиин 17—18-да гэдэжэ, тарилгын урда тээхи элдүүрилгые хүсэд ябуулхаар болоһон байгаа. Энэ аймагай колхозуудта хабарай тарилгын удаарууладжа байһан тухай хэлэхэтээ хамта, мүн Кяхтын МТС-эй муу хүдэлмэрине тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Ушарынь хадаа тус МТС-эй тракторнууд мэнэ һая болотор миил шахуу байжа, өөдтэй юумэ хээгүй байха юм.

Таряанажал эрхилдэг Бичурын, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй аймагууд борнойлолгые угаа ехээр хожомдуулжа, хүрьһэнэй үнэтэ шиигые гээжэ байна. Мухаршэбэрэй аймагта газарай элдүүрилгэ илангаяа муугаар ябуулагдана. Эндэхи колхозууд борнойлгын түсэбые миил 20 гаран процент дүүргэһэн байха юм. Тэрэ шалтагаанһаа боложо энэ аймагта оройдоо 1600 гектар үлүүтэй талмайда эртын оросһото культуранууд таригдаад байна.

Тэрэшэлэн Сэлэнгын, Иволгын, Ториин аймагуудта тоотойхон гектарта тарилга хэгдэһэн байха юм. Эдэ аймагуудай олонхи колхозуудта тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ удааруулагдана. Юундэб гэхэдэ, тэдэ аймагуудта мори плуг болон борнойнууд һүүлэй үдэр хүрэтэр поли дээрэ гаргагдаагүй байгаа. Жэшээлхэдэ, Иволгын колхозуудай тарилгада бэлэдхэһэн 5535 гектарайнь оройдоо 438-нь мори унаануудай хүсөөр элдүүрилэгдэһэн байба. Хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй эхилхэһээ хойшо мори унаае тоонгүй байжа, имагтал МТС-үүдтэ найдаад һууһан баримтанууд ган-сал Иволгада бэшэ, мүн ондоошье аймагуудта олон үзэгдэнэ.

Тииһэн мүртэнь зарим МТС-үүдэй тракторнууд поли дээрэ гараһанһаа хойшо эбдэржэ, өөдтэй юумэ хэнгүй миил байха юм. Ториин, Сагаан-Усанай, Үшөөтэйн МТС-үүдэй олон тракторнууд хүдэлнэгүй. Гадна, зарим тракторна бригадануудта полевой хүдэлмэринүүдэй агротехникые хазагайруулжа байһан баримтанууд үзэгдэнэ. Энээндэ Саянтын, Бургалтайн, Сагаан-Усанай МТС-үүдэй зарим тракторна бригадануудай муу шанартай ажалынь баримта болохо байна.

Тарилгые хаа хаанагүй түргэнөөр ябуулхатаяа хамта, эрхим шанар сахиха ябадал зайлашагүй шухала. Гэбэшье, полевой хүдэлмэринүүдэй ябаса дээрэһээ харахада, зарим аймагуудта шанарай түлөө тэмсэл һулаар табигданхай. Тэрэнэй өсэстэ гүйхэнөөр, далантайгаар хахалха, хахалалта ба борнойлгын хоорондо олон үдэрэй забһар гаргаха, үрһэ гараар хаяхые һэдэхэ, кондиционно бэшэ үрһэ тариха мэтээр агротехникын заабаринууд эбдэгдэнэ. Эдэ баримтанууд Кударын, Бичурын, Иволгын, Ториин ба бусад аймагуудай зарим колхозуудта үзэгдэдэг байна.

Эртын оросһото культурануудай тарилгые дүүргэхэ саг дүтэлжэ байна. Хэрбээ тарилгые унжагайруулаа һаа, ургасые доошонь оруулха болонобди. Тиимэ хадань аймагууд, колхозууд, МТС-үүд бии байгаа бүхы хүсэеэ полевой хүдэлмэринүүдтэ дары элсүүлжэ, ажалай эмхидхэлые зүбөөр табиха, гээгдэлээ энэ гэһээр усадхаха уялгатай.

Нютагуудтахи партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай зорилго хадаа хабарай тарилгые түргэдхэхэ тушаа эрид хэмжээнүүдые абаха, колхознигууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилэн, ехэнүүд талмайнуудһаа үргэлжэ үндэр ургаса хуряаха уялгаяа дүүргэлгэдэнь тэдэнэртэ туһалха ябадал болоно. Тиихэдээ газар элдүүрилгые энэ дары дүүргэжэ, тарилгые хаа хаанагүй түргэнөөр ябуулха арга олгохо, полевой хүдэлмэринүүдэй эрхим шанарай түлөө агрономуудай, таряанажалай ба тракторна бригадын бригадирнуудай, мүн колхознигуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала. Тракторнууд ба морин машинануудые дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха, колхознигууд, трактористнуудай үйлэдбэриингөө нормонуудые эрхим шанартайгаар дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадал хангаха, агротехникын заабаринуудые тон наринаар сахиха гээшэ колхозуудай правленинүүдэй, МТС-үүдэй дирекцинүүдэй нангин уялга мүн. Гэхэтэй хамта, полевой хүдэлмэринүүдтэ ябагшадай байра байдалые һайжаруулха, тэдэнэрые хэрэгтэй бүхы юумэнүүдээрнь хангаха асуудалые минута соошье мартажа болохогүй.

Мүнөө үедэ 1950 оной хабарай тарилгые амжалтатайгаар дүүргэжэ, үндэр баян ургаса хуряахаһаа хүнлэтэй ондоо ямар зорилго байхаб! Энэ жэлэй хабарай тарилгые саг болзор соонь, агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ ябадал хадаа ажахын-политическэ шухалын шухала зорилго мүн.

Хүүгэдэй зунай амаралта тухай

Һаяхан профессиональна союзуудай Областной соведтэ республикын профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үргэн зүблөөн болобо. Тэндэ советскэ, комсомольско органуудай түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Тус зүблөөн дээрэ хүүгэдэй зунай амаралта тухай асуудал хэлсэһэн байна.

Зунай амаралтын үедэ 8000 үлүүтэй хүүгэд пионерскэ лагерьнуудта амарха юм. Тэдэнэй 1500-ниинь санаториин типэй лагерьнуудта амархаар хараалагдана.

Профсоюзай ПВЗ-гэй завком, ВСЖД-гэй 3-дахи отделениин райпрофсож, профсоюзуудай потребкооперациин, эхин ба дунда һургуулинуудай Обкомууд болон бусад пионерскэ лагерьнуудые тужэрэлын хүдэлмэринүүдые һайнаар ябуулна. Лагерьнуудай байранууд заһабарилагдажа байна. Хүүгэдэй оро дэбисхэр болон культинвентарь хүсэд бэлэдхэгдэнхэй юм. Мүн лагерьнуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүмүүжүүлэгшэд томилогдонхой.

Гэхэтэй хамта, пионерскэ лагерьнуудые бэлэдхэлгын хүдэлмэри зарим газарта муугаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, профсоюзуудай гүрэнэй эмхи зургаануудай, мяхаһүнэй промышленностиин Обкомууд бирагай ажал хээгүй байһаар. Тэдэнэр хүүгэдэй байха байрануудые заһабарилаадүй.

Зүблөөнэй түгэсхэл дээрэ Облпрофсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Могнонов үгэ хэлээ. Пионерскэ лагерьнуудые һайнаар бэлэдхэхэ тушаа шухала заабаринууд үгтэбэ.

ШЭНЭ УРЬҺАЛАМЖАДА ЗАХИЛГА БҮХЫ ОРОН СООМНАЙ УГАА ЕХЭ АМЖАЛТАТАЙГААР ҮНГЭРЖЭ БАЙНА

Ажабайдалнай бүри һайхан болохол!

ЛЕНИНГРАД, майн 3. (ТАСС). СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Табадахи урьһаламжын гараһан тухай мэдээсэлые Ленинэй городой ажалшад патриотическа дэбжэлтэтэйгээр угтаба. Социалистическэ Эхэ орондоо, большевистскэ партида, советскэ правительстводо, агууехэ Сталиндо инаг дуратай ба хизааргүй үнэн сэхэ байһанай үгэнүүд предприятинуудай цехүүдтэ, конструкторска бюронууд, научна институдуудта ба дээдэ һургуулинуудай аудиторинуудта болоһон митингнүүд дээрэ соностобо.

Сталинай нэрэмжэтэ металлическа завод. Гидротурбинна цехтэ болоһон митинг дээрэ Сталинска шангай лауреат инженер Б. М. Устинов түрүүшын үгэ абаба.

— Шэнэ урьһаламжа хадаа урда урдын жэлнүүдтэ гаража байһан советскэ урьһаламжанууд шэнги, советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлхэ ябадалда зорюулагдана. Манай ажалай түхэригүүд манай ажабайдалые үшөө һайхан, жаргалтай, баян болгохо-донь гүрэндэ туһалха.

Патриотическа дэбжэлтэ

МИНСК, майн 3. (ТАСС). Минскын предприятинууд дээрэ ба эмхи зургаануудта үдэрэй халаануудай хүдэлмэриин дүүрэжэ байхада, шэнэ урьһаламжын гараһан тухай мэдээсэл радиогоор дамжуулагдаба. Олоной митингнүүд ба суглаанууд хаа хаанагүй болоо.

Кировэй нэрэмжэтэ Минскэ станок бүтээлгын заводой стахановец нүхэр Пугач иигэжэ мэдүүлбэ:

— Манай орондо ехэ барилга хэгдэжэ байна. Шэнэ урьһаламжа хадаа манай түрэлхи Белоруссиин городууд ба тосхонуудые түргөөр һэргээн байгуулхада туһалха, манай социалистическэ Эхэ ороной хүсэн шадалай саашадаа ургахада туһалха байна.

Гомель, Витебск, Могилёв, Мозырь, Молодечно, Брест, Борисов ба Белоруссиин бусад городуудта шэнэ урьһаламжын амжалтатайгаар захигдаһан тухай мэдээсэлнүүд абтаба.

Республикын колхознигууд урьһаламжые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр захина.

Эрдэмтэд—түрэлхи гүрэндөө

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Табадахи урьһаламжын гараһан тухай мэдээсэлые советскэ эрдэмтэд угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба. Урьһаламжын гараһан ябадалда зорюулагдаһан митинг СССР-эй наукануудай Академиин Президиумэй зал соо боложо, столицын элитэ эрдэмтэд байлсаба.

СССР-эй наукануудай Академиин президент С. И. Вавиловта түрүүшын үгэ үгтэнэ.

— Научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин ургалтада гүрэнэй һомолдог мүнгэн зөөриин жэл бүхэндэ ехэ боложо байһаниие бидэнэр наукануудай Академиин жэшээн дээрэ мэдэнэбди, —гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Митингын һүүлээр урьһаламжа захилга эхилээ. Академигүүд С. И. Вавилов, В. П. Волгин, И. П. Бардин, А. В. Топчиев, В. А. Обручев, А. Н. Несмеянов, М. М. Дубинин, А. И. Опарин, Б. Д. Греков, В. П. Никитин ба бусад түрүүшээр захиба. Урьһаламжа гараһан тухай мэдээсэлэй һүүлээр хоёр час болоод байхада, СССР-эй наукануудай Академиин Президиумдэ захилга дүүрээд байгаа.

СССР-эй наукануудай Академиин отделенинүүд, столицын научна эмхи зургаанууд ба институдуудта захилга тэрэшэлэн амжалтатайгаар ябуулагдаа.

Сибирскэ колхоздо

МИНУСИНСК, (Красноярска хизаар), майн 3. (ТАСС). Шэнэ урьһаламжа гараһан тухай мэдээсэлые Минусинска районой колхознигууд угаа ехэ патриотическа дэбжэлтээр угтаа. «Красный Маяк» колхоздо болоһон митинг дээрэ полеводческо бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Бугорков иигэжэ хэлэбэ:

— Советскэ правительство хүдөө ажахые дэбжүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ мүнгэн зөөри һомолно. Урьһаламжые эдэбхитэйгээр захижа, бидэнэр социалистическэ Эхэ оронойнгоо арадай ажахын саашанхи хүгжэлтэдэ туһалха байнабди.

Митингын һүүлээр урьһаламжа захилга эхилбэ.

Украинын ажалшадай патриотическа хэрэг

КИЕВ, майн 3. (ТАСС). Шэнэ урьһаламжа гаргагдаһан тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые радиогоор дамжуулһан дары, олоной митингнүүд ба суглаанууд хаа хаанагүй эхилбэ. Киевэй түрүү предприяти — «Большевик» гэжэ машина бүтээлгын заводой бүхы цехүүдтэ суглаанууд угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр болобо.

Заводто һая ерэһэн залуу стахановка Вера Павельчук урьһаламжа түрүүшээр захиба. Большевистскэ партида ба агууехэ Сталинда инаг дуратай байһанаа тэрэ иимэ дулатэмэ үгэнүүдээр мэдүүлбэ:

— Парти ба Правительствын, нүхэр Сталинай анхарал оролдолгын ашаар ажалшадай ажабайдалай хэмжээнь үдэр бүхэндэ дээшэлнэ. Эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай сэнгүүдэй шэнээр химдарһанай ашаар, бидэнэр үгаа ехэ юумэ шүүгээбди. Би бүхы зүрхэнһөө урьһаламжа захинаб.

Украинын столицын бүхы предприятинуудай хүдэлмэришэд, эрдэмтэд, уранзохёолшод, албахаагшад урьһаламжые ехэ амжалтатайгаар захиба.

Азербайджанда шэнэ урьһаламжа ехэ амжалтатайгаар захигдана

БАКУ, майн 3. (ТАСС). Шэнэ урьһаламжа гараһан тухай мэдээсэл Азербайджанай городууд ба тосхонуудта угаа түргөөр тараба. Колхознигууд шэнэ урьһаламжые бүхы зүрхэнһөө амаршална.

Нухинска районой Сафаровай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудай суглаан политическэ ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Үнгэрһэн жэлдэ тус колхоздо ажалта үдэр бүхэндэ хахад пүүд шахуу рис хубаагдаа.

— Бидэнэр шэнэ урьһаламжые бүгэдөөрөө нэгэн хүн шэнгеэр захинабди, —гэжэ Социалистическэ Ажалай Герой Содар Исмайлова хэлэбэ, — энэ хадаа манай арадай урьһаламжа гээшэ. Манай Эхэ ороной саашанхи ургалта ба һалбаралтада туһалха, ажалайнгаа нөөсэлэлгые советскэ гүрэндөө урьһаар угаа ехэ баяртайгаар үгэнэб.

Суглаанай һүүлээр колхознигууд шэнэ урьһаламжа захижа эхилбэ.

Уранзурааша В. Ивановой зураһан плакадууд (Госфиниздат). ТАСС-эй фотохроника.

Жаргалта ажабайдалай түлөө

СЭЛЭНГЭ. (Телефоноор абтаба). СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Табадахи урьһаламжын гаргалгатай дашарамдуулһан митингнүүд болобо. Митингнүүдтэ хабаадагшад патриотическа дэбжэлтэтэйгээр шэнэ урьһаламжа захиһан байна.

Селендумын мотор заһабарилгын заводто болоһон митингдэ хабаадагшадай дундаһаа 14 хүн үгэ хэлэжэ, урьһаламжа захилгын угаа ехэ удхашанартай байһаниие тэмдэглэбэд. Заводой механическа цехын начальник нүхэр Бахлушин иигэжэ мэдүүлһэн байна: «Би жэл бүхэндэ хэнһээшье түрүүлэн урьһаламжа бэшүүлжэ, тоо нээдэгби. Мүнөө һарынгаа салин хүлһые гүрэндөө урьһаар үгэнэб. Энэмни манай ороной арадай ажахын хүгжэлтэдэ туһа нэмэри болог лэ!».

Заводой модельщик стахановец Леонид Казаков патриотическа үгэ хэлээ. Түрүүшын 15 минута соо коллективэй гэшүүдэй 70 процентнь урьһаламжа захилгада хабаадалсаба.

«Большевик» колхозой центртэ, бригаданууд болон фермэнүүд дээгүүр митингнүүд болоо. Тус колхозой алдарта адуушан Бимба Эрдынеев: «20 жэл соо колхозой ажал дээрэ ябанаб. Энэ үе соо манай колхозой ажабайдал танигдашагүй ондоо болоо. Колхознай электричествотэй болоо, колхозоймнай үйлэдбэри советскэ түрүү техникээр зэбсэглэгдээ. Эдэ бүгэдэ хадаа манай большевистскэ парти ба советскэ правительствын анхарал оролдолгын аша габьяагаар түйлагдаһан байна»—гэжэ мэдүүлбэ.

А. Доноева.

Баяртайгаар захина

ТОРИ. (Телефоноор абтаба). Аймагай ажалшад СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Табадахи урьһаламжа үндэр эдэбхитэйгээр захижа байна. Дүүрэн бэшэ мэдээгээр, суудхын турша соо 12 колхозуудта урьһаламжа захилга дүүрэһэн байха юм.

«Улаан Бургалтай» колхоздо олон хүн үгэ хэлэжэ, шэнэ урьһаламжын гаргаха тухай тогтоолые бүрин һайшаагаа. Колхозник нүхэр Будаев иигэжэ хэлэбэ:

— Би СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Табадахи урьһаламжа захихадаа агууехэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ хабаадалсаха байнаб. Тиин, энэ урьһаламжые тон ехэ баяртайгаар захинаб.

Тэрэшэлэн «Заветы Ильича», «Красный Восток», Желтуриин сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүд урьһаламжа захилгада үндэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Эдэбхитэйгээр угтаба

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Табадахи урьһаламжа гаргаха тухай Правительствын мэдээсэлые абаһан түрүүшын үдэртэ аймагай хэдэн зуун колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад шэнэ урьһаламжа захиба. Тэрэ үдэр «Улаан Яруна», «Улаан туяа», Сталинай нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудай гэшүүд урьһаламжа захилгые бүримүһэн дүүргэһэн байна. Урьһаламжа захилга аймаг дотор ехэ эдэбхитэйгээр үргэлжэлжэ байна.

Институдай багшанарай эдэбхи

Бурят-Монголой зооветинститудай багшанарай коллектив шэнэ урьһаламжа тухай мэдээсэл дууламсаараа тэрэниие захилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. Хахад часай турша соо олонхи багшанарынь урьһаламжа захиһан байба.

Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирэг» колхоздо гүрэнэй Табадахи урьhаламжа захилга тон эдэбхитэйгээр үнгэрбэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус колхозой огородно бригадын гэшүүд шэнэ урьhаламжа захижа байна.

М. Минеевэй фото.

Бурят-Монголой ажалшад тон ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр урьhаламжа захина

Колхозно байгуулалтамнай улам бэхижэг лэ!

БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). Мартын 3-най үдэшэ шэнэ урьhаламжа тухай мэдээсэлэй радиогоор дамжуулагдаhанай hүүлээр, аймагай бүхы колхозуудаар, МТС-үүдээр ба эмхи зургаануудаар олон хүнүүдэй хабаадалгатайгаар митингнүүд болоо.

Колхознигууд ба албахаагшад тус мэдээсэлые тон хүндэтэйгөөр угтан абаа. «Красное знамя труда» колхоздо урьhаламжа захилга эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Колхозник нүхэр П. Петров нигэжэ мэдүүлбэ:

— Эхэ орондоо тон баяртайгаар мүнгэеэ урьhалнабди. Колхозно байгуулалтамнай саашадаа бэхижэг лэ!

Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо болоhон митинг дээрэ хамта 12 хүнүүд үгэ хэлэжэ, урьhаламжаhаа ороhон мүнгэн ажалшадай ажабайдалай саашадаа улам hайжарха ябадалда зорюулагдаха байhан тухай хэлэбэ.

А. Шулунов.

Ажалшадай патриотическа дэбжэлтэ

Байкало-Кударын аймагай ажалшад шэнэ урьhаламжа тухай Правительствын декредые хүндэтэйгөөр хүлеэн абажа, тэрэниие захилгада тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Аймагай бүхы колхозуудаар, МТС-үүд ба предприятинуудаар митингүүд политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэрөө.

Инкинскэ сельскэ Советэй «Байкал» гэжэ колхозой гэшүүд урьhаламжа захилгые богони саг соо амжалтатайгаар үнгэргөө. Тус колхозой гэшүүн 60 гара наhатай Д. Бабкин эгээн түрүүлэн ехэхэн хэмжээнэй мүнгөөр урьhаламжа захиhан байна.

Н. Попков.

Агуухэ Эхэ орондоо

СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Табадахи урьhаламжа гаргаха тухай Правительствын тогтоолые радиогоор дуулгахатайнь зэргэ, Бурят-Монголой культурын научно-шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд митингдэ сугларaa. Тус митингые профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ нүхэр Миронова нээбэ. Трибуна дээрэ хүдөө ажахын науканuудай кандидат нүхэр Рампилова гараад, сугларагшадта хандан нигэжэ хэлээ:

— Шэнэ урьhаламжа хадаа манай агуухэ Эхэ ороной улам саашаа урган hалбаралгада, арадай ажахые хүгжөөлгэдэ угаа ехэ удхашанартай. Манай гүрэндөө урьhалhан түхэригүүднай хүдөө ажахын хэдэн мянган шэнэ машинанууд, зэмсэгүүд болохо бшуу. Үндэр баян ургаса туйлаха хэрэгтэ тэдэнь нэгэн шиидхэхы үүргэтэй.

Манай арад богонихон болзор соо шэнэ шэнэ шахтанууд, заводууд, санаторинууд, hургуулинуудые бодхохо түсэбтэй. Энэ ехэ түсэб бэелүүлгэдэ бидэнэр, научна хүдэлмэрилэгшэд, гүрэндөө мүнгэ зөөри урьhалан туhалалсаябди.

Энэ хэлэhыень бүхы научна хүдэлмэрилэгшэд тон ехэ эдэбхитэйгээр угтажа, урьhаламжа захилга эхилээ. Институдай хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Хамаганов, Хаптаев, Миронова ба бусад Правительствын тогтоолые патриотическа дэбжэлтэтэйгээр хүлеэн абажа, урьhаламжа захилгые эмхитэйгээр үнгэргэбэд.

Н. Хазагаев.

Эдэбхитэйгээр хабаадалсана

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). Майн 3-най үдэшэ гүрэнэй Табадахи шэнэ урьhаламжа тухай Правительствын декрет радиогоор дамжуулагдаhанай hүүлхэнээр аймагай колхозуудаар, МТС-үүд ба эмхи зургаануудаар урьhаламжа захилга политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэржэ эхилээ.

Ашангын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хоёр часай турша дотор захилгаяа дүүргээ. Тиин, урьhаламжа захилгые майн 4-дэ сүм дүүргэхэ гэhэн уряатайгаар аймагайнгаа бүхы ажалшадта хандаба.

Энэ хандалгыень колхознигууд ба албахаагшад тон халуунаар дэмжээ. Үдэшын 11 час болотор аяар 13 колхозуудта захилга дүүргэгдээд байба. «Интернационал», «Шэнэ ажал» ба бусад колхозуудай гэшүүд шэнэ урьhаламжын захилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалай улам бэхижэхэ ба хүгжэхэ хэрэгтэ хэдэн зуу мянган түхэриг оруулба.

Захилга үргэнөөр ябуулагдана

МУХАРШЭБЭР. Шэнэ урьhаламжа тухай радиогоор мэдээсэгдэhэнэй hүүлээр нэгэ час үнгэрөөд байхада, аймагай ажалшад ехэхэн хэмжээнэй мүнгэндэ урьhаламжа захяад байба.

Мухаршэбэрэй дунда hургуулиин багша нүхэр Н. Трубачеева гэгшэ нёдондо жалэйхиhээ hураггүй ехээр урьhаламжа захяа. — Минии гүрэндөө урьhалhан түхэриг бүхэмни арадай ажахые хүгжөөлгэдэ оролсохол,—гэжэ тэрэ омогтойгоор мэдүүлээ.

Октябрьска сомоной «Улаан туяа» колхоздо урьhаламжа захилга тон эдэбхитэйгээр үнгэрөө.

Б. Дымбрылов.

„Владимир Маяковский" пароход дээрэ

«Владимир Маяковский» пароход Улан-Удын пристаньhаа үдэшын 8 часта гараад, Сэлэнгые үгсэн аалиханаар тамарна. Хойноhоонь гурбан баржанууд hубарина.

Нүхэр Можаров капитанска мостик дээрээ зогсоно. Капитан Можаровые хэн мэдэхэгүй гээшэб. Тэрэнэй нэрэ хаа хаанагүй алдаршанхай. Баатарлиг ажалайнь амжалтанууд навигациин сезон бүхэндэ ехэжэдэг бшуу.

—Мүнөөдэр ямар гоёор наран орохоёо байнаб? — гэжэ механик Илья Иванович Букин капитандаа ойротон ерэхэ зуураа хэлэнэ.

—Гоё даа, гоё... бүхэли үбэлдөө завод соо ажаллаад, мүнөө дахин уhан дээрэ гарахада зохид байна даа, — гэжэ нүхэр Можаров аалихачаар хэлээд, аниргүй болон, бодолготоно. Энэ үедэ нэгэ матрос хажуугаарнь ерээд, гүрэнэй шэнэ урьhаламжын гаргагдаhан тухай тогтоолые Московско радиостанциин дамжуулжа эхилhэн тухай соносхобо. Энэ мэдээсэлыень эсэс хүрэтэрынь дуулангүйгөөр нүхэр Можаров нэгэдэхи штурман Сороковиковто хэдэн үгэ хэлээд, Улаан булан худар түргөөр ошоно.

Уданшьегүй командын вахтаhаа сүлөө гэшүүд улаан булан соо сугларaa. СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй Табадахи урьhаламжын условиие тэдэнэр өөр өөртөө бүхөөр хадуун абана хэбэртэй. «Родина» радиоприёмнигой хажууда профсоюзай судовой комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Осинцев hууна. Московско дикторэй үгэ бүхэнэйнь хүнүүдтэ ойлгогдохын түлөө нүхэр Осинцев радиоприемнигоо хирэ хирэ болоод лэ тааруулан табина.

Урьhаламжын услови тухай радиогоор дамжуулга дүүрэбэ. Тиихэтэйнь хамта капитан Можаров сугларагшадта хаьдан:

—Нүхэд матросууд, командирнууд! Шэнэ урьhаламжын мүнгэн хадаа шэнэ завод, фабриканuудые, судоверфьнүүдые, байрын гэрнүүдые барилгада зорюулагдаха. Эхэ оромнай бүри ехэ хүсэ шадалтай болохо, —гэжэ хэлээ.

Энэ пароходой команда Зүүн Сибириин пароходство соо нэгэдэхи hуури эзэлнэ. 1949 оной навигациие тэдэнэр болзорhоонь hара хахад урид дүүргээ hэн. Сентябрь hарада тус команда ашаа шэрэлгынгээ табанжэлэй түсэбые дүүргээ. Мүнөө пароходынь заводской заhабарида оруулагдангүйгөөр гурбадахи навигацидаа гараба. Эдэ бүхы амжалтануудайнь түлөө «Эрхим шанарай судно» гэhэн хүндэтэ нэрэзэргэ тус пароходто олгогдоо. Мүнөө жэлэй навигациие нээхэ ерхэ тэдэндэ үгтэhэн байна.

Хамагай түрүүн комсомолец Федор Макаров захиба. Удаа тээнь матрос Жираков, механигай нэгэдэхи туhалагша Попов ба бусад захибад. Эгсэ гуша минутын турша соо командынхид бүхыдөө шэнэ урьhаламжа захяа. Тэдэнэр түрэл советскэ гүрэнөө улам улам хүсэтэй болгохын тулада урьhаламжада захилгые тон ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр үнгэргэбэ.

М. Минеев.

XVI областной партийна конференциин шиидхэбэриие большевистскээр дүүргэхэ

(Партийна эдэбхитэдэй суглаануудhаа)

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулха

Бичура тосхондо аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо, XVI областной партийна конференциин дүнгүүд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэбэ.

Энэ асуудалаар ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр А. И. Попов элидхэл хэжэ, областной партийна конференциин хүдэлмэри тухай эдэбхитэдтэ тодорхойгоор хэлэжэ үгэбэ.

Элидхэлшэ болбол областной партийна конференциин табиhан партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриин зорилгонууд тушаа дэлгэрэнгыгөөр хэлэбэ.

— Идеологическа хүдэлмэриин асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй ЦК-гэй гаргаhан түүхэтэ тогтоолнуудые дам саашадань бэелүүлhэнэй үндэhэ hуури дээрэ ажалшадай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие hайжаруулха ехэнүүд зорилгонууд областной партийна конференциин шиидхэбэринүүд дотор табигданхай, —гэжэ нүхэр Попов хэлэбэ. — СССР-эй Верховно Советдэ hунгаха hунгалтануудта бэлэдхэжэ байхадаа партийна организацинууд ниитэ зоной дунда агитационно хүдэлмэриие ехэшэг hайжаруулhан байгаа. Тэрэ амжалтаяа бэхижүүлхэ, улам саашань дэлгэрүүлхэ шухала байна.

СССР-эй Верховно Советдэ hунгаhанай hүүлээр зарим парторганизацинууд ниитэ зоной дунда ойлгуулагжын хүдэлмэриие hуларуулаа. Агитаторнууд даажа абаhан 10 — 10 айлнуудтаа ябахаяа болёо, агитаторнуудтай семинарнууд үнгэргэгдэнэгүй.

«Бурят-Монголой Үнэн» газетэ энэ оной апрелиин 14-эй номерой түрүү бэшэг соогоо тон зүбөөр бэшэнэ гэжэ элидхэлшэ хэлээ. Аймагай партийна организаци «Бурят-Монголой Үнэн» газетын энэ статьяhаа зохистой тобшолол хэжэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие мүнөөнэй эрилтэнүүдтэй тааруулан табиха ёhотой гэжэ нүхэр Попов хэлэбэ.

Аймагай промышленна предприятинуудай хүдэлмэри дээрэ тогтохо зуураа элидхэлшэ болбол Бичурын сахарай заводой муу хүдэлмэри тухай областной партийна конференци дээрэ хэлэгдэhэн байгаа гэбэ. Мүнөө жэл тус заводой барилгые бүримүhэн дүүргэхын тула правительство мүнгэн зөөри hомолhон байха юм. Гэбэшье, сахарай заводой дирекци ба партийна организаци правительствын табиhан энэ ехэ зөөриие хүсэдөөр ашаглахын тула шанга хэмжээ абаадүй гэжэ нүхэр Попов шүүмжэлбэ.

Элидхэл тушаа 12 хүнүүд үгэ хэлэhэн байна.

Эгээн түрүүлэн Бичурын МТС-эй директор нүхэр Нетёсов үгэ хэлэбэ.

—Бидэнэр, Бичурын таряашад, нэлэнхы үргэн талмай дээрэhээ үндэр ба тогтууритай ургаса хуряажа абаха гэhэн тон харюусалгатай уялга бүхы республикынгаа үмэнэ абаhан байнабди. Теэд, мүнөө дээрээ тэрэ уялгаяа тон хангалтагүй дүүргэжэ байнабди. Хүйтэн хабар, газар гэдэнэгүй гэхэ мэтын шалтаг баряад зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд hуужа байна. «Коминтерн», «Безбожник», «Октябрьска революци» колхозууд таряанайнгаа газарые уhалжа эхилээдүй байхаhаа байтагай, газар уhалха хүнүүдые томилоодүй, — гэжэ нүхэр Нетесов хэлэбэ.

Бага Куналейн МТС-эй директор нүхэр Серебренников «Новый мир» колхоздо ниитэ-политическэ хүдэлмэри дутагдалтайгаар ябаа гэжэ хэлэбэ. Колхозой парторганизаци улад зоной дунда ойлгуулгажын хүдэлмэри оройдоо ябуулдаггүй дээрэhээ хабарай тарилгада бэлэдхэл хэгдээ. Тэндэ машина зэмсэгүүд саг соогоо заhагдаагүй, механизаторска кадрнуудаар хангагдаагүй, тракторна вагончигуудай ниитын эдсэ хоол гэхэ мэтэ эмхидхэгдээгүй.

«Красное Знамя Труда» колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Утенков улад зоной дунда агитационно хүдэлмэри дутагдалтайгаар ябуулагдадаг тухай хэлэбэ.

— Партиин айкомой пропаганда ба агитациин таhаг,—гээд нүхэр Утенков хэлэнэ, — энэ шухала хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Айкомой партийна кабинет агитационно хүдэлмэриие hулаар туhална.

Саашань нүхэр Утенков болбол сабшалан ба бэлшээри hайжаруулха эрид хэмжээ абадаггүй байhанайнь түлөө аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын таhагые шангаар шүүмжэлбэ. Үбhэ тэжээл багаар абтаhан дээрэhээ «КИМ», «Красная Звезда» ба «Коминтерн» колхозуудта малынь үхэжэ ...

Суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн республикын хүдөө ажахын Министерствын главна инженер нүхэр Бурмистров тарилгада бэлэдхэл хангалтагүй ябажа байhаниие ...руулба.

Мүн элидхэл тушаа аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын уялга дүүргэгшэ нүхэр Маннинов, аймагай прокурор нүхэр Эрдэнеев, партиин айкомой секретарь нүхэр Гармаев, сахарай заводой директор нүхэр Забелло ба бусад үгэ хэлэбэ.

Суглаан хэлсэhэн асуудалаараа дэлгэрэнгы тогтоол гаргаба.

Большевизмын методуудые хүдэлмэридөө шудалха

Тээсгэн Баунтын аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо, XVI областной партийна конференциин дүнгүүд тухай элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

Эхин партийна организацинуудай тоосоото-hунгуулиин суглаанууд, аймагай партийна конференци үнгэрhөөр нилээд үни болобошье, тэдээнэй гаргаhан шиидхэбэриин ёhоор ажал хүдэлмэримнай заhагдажа бираагүй байна гэжэ элидхэлшэ — ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Т. П. Дычко тэмдэглэбэ.

ВКП(б)-гэй айкомой, аймгүйсэдкомой хүдэлмэриин методые hайжаруулха, ажалшадай дунда ябуулагдаха хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие шангадхаха, СССР-эй Верховно Советэй hунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ туйлагдаhан агитационно хүдэлмэриин амжалтануудые бэхижүүлхэ гэхэ мэтын асуудалнууд дээрэ элидхэлшэ тогтобо.

Элидхэл тушаа 17 хүн үгэ хэлэжэ, аймаг соохи дутуу дундануудаа большевистскэ хурсаар элирүүлhэн байна.

Нүхэр Антипов олзоборилгын ажахын ба аймагай промкомбинадай хангалтагүй хүдэлмэриие шүүмжэлбэ.

—Промкомбинадай хүдэлмэриие заhажа табихын тула,—гэжэ нүхэр Антипов хэлэбэ,—түбхын түрүүн, тэрээндэ мэргэжэлтэй специалистнуудые (мастернуудые) үгэхэ, ажалай журам бэхижүүлхэ шухала.

Олзоборилгын ажахын директор нүхэр Гершман үгэ хэлэхэдээ, тэрээн тушаа гараhан шүүмжэлэлые тон зүбтэйдэ мэдэрээ. Тиихэтээ хамта, эхин парторганизациин хүдэлмэридэ байгаа дутуу дунданууд дээрэ тогтобо. Тодорхойлон хэлэбэл, тус парторганизациин секретарь нүхэр Румянцев ажахын хүдэлмэриие хинаха эрхээ хангалтагүйгөөр бэелүүлдэг, аппарадай зарим хүдэлмэрилэгшэдэй талаhаа албан хойрог ябадал гаргалгатай hулаар тэмсэдэг байна гэбэ.

Аймагай прокурор нүхэр Капсудин хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэhэн баримтанууд тушаа хэлэбэ. Жэшээлхэдэ, «Майн 1» колхозой түрүүлэгшэ байhан нүхэр Домбровский артелиингээ эгээн hайн сабшалангые сельподо худалдаhан байгаа. Тиигээд мүнөө болоходо үбhөөр дутаад, малынь үхэжэ байна.

Хабарай тарилгада аймаг соо муугаар бэлэдхэжэ байhан тухай нүхэр Капсудин хэлээ. Жэшээлхэдэ, «БМАССР-эй 10 жэл» колхоз хабарай тарилгада тон муугаар бэлдээ. Тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Буянтуев агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые тоодоггүй, хээрэ поли дээрэ хүдэлмэрилхэ колхознигуудта байра байдалай услови хангаагүй.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эхин парторганизациин секретарь нүхэр Знаменский үгэ хэлээ. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха проблемэ аймаг дотор бүхыдөө шиидхэгдээгүй. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө нэгэшье жэл соо дүүргээгүй юм, тиимэhээ малынь ашаг шэмэ бага үгэдэг.

Энэнь юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, хүдэлмэришэн үсөөн ба тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри хүсэдөөр механизацилагдаагүй. гэжэ нүхэр Знаменский шүүмжэлбэ.

Багдариногой дунда hургуулиин директор нүхэр Башкуева болбол hургуулинуудай ба үхи хүүгэдэй садуудай эрилтэнүүдтэ аймгүйсэдкомой ба финансова таhагай талаhаа албан хойрогоор хандадаг баримтануудые харуулаа.

Хүдөө ажахын таhагые даагша нүхэр Распопов ба главна зоотехник нүхэр Цыбиков гэгшэд хүдөө ажахын Министерствые, Министр нүхэр Дубровскиие шангаар шүүмжэлбэ. Тэдэнэр Баунтын аймагта элдэб специалистнуудые эльгээхэбди гэжэ найдуулhан аад, оройдоо доошье үгэдөө хүрэлэггүй байба. Гадна, Министерствын хүдэлмэрилэгшэд холын Баунтын аймаг ошохоhоо зүрхэ алдадаг, харин кабинедүүдтээ hуугаад, телефоноор тоо мэдээ суглуулха ябадалаар ажалаа хизаарладаг гэбэ.

Суглаанда хабаадагшад болбол коммунистнуудай политическэ hуралсалые ба ниитэ-агитационно хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулбад. Юуб гэхэдэ зарим парторганизацинууд партийна hуралсалда ёhо тэдыгээр хандадаг байна.

Советскэ ба ажахын органуудай хүтэлбэрилхэлөө халирхайгаар, ёhо тэдыгээр hэбхэр хандаха ябадал заримдаа гаргадаг байhанайнь түлөө аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй суглаашад шангаар шүүмжэлээ.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан XVI областной партийна конференциин шиидхэбэриие hайшаагаад, тэрээниие шууд дүүргэлтэ болгохо гэhэн тогтоол гаргаба.

ТАСС-эй мэдээсэл

Немецкэ сэрэгэй пленэйхидые Советскэ Союзhаа нютагынь бусаалгын дүүрэлгэ тухай

Германска сэрэгэй пленэйхидэй тоо олонхинь 1948 оной hүүл хүрэтэр Советскэ Союзhаа Германи худар бусаагдаа, үлэhэн сэрэгэй пленэйхидые нютагынь бусаалга Советскэ Правительствын баталhан түсэбэй ёhоор хэгдэнэ, энэ хадаа 1949 оной турша соо дүүргэгдэхэ ёhотой гэжэ ТАСС-эй 1949 оной январиин 4-эй мэдээсэл соо заагдаhан байгаа.

Мүнөө үе хүрэтэр сэрэгэй пленэйхидэй hүүлшын бүлэг 17538 хүн Германи худар бусаагдаа гэжэ мэдээсэхээр ТАСС этигэмжэлэгдэбэ.

Тиимэ болохолоороо, немецкэ сэрэгэй пленэйхидые Советскэ Союзhаа Германи худар бусаалга мүнөө бүримүhэн дүүрэв. Германиин капитуляци хэhэн сагhаа хойшо Советскэ Союзhаа Германи худар 1.939.063 немецкэ сэрэгэй пленэйхид, тэрэ тоодо Советскэ Союзда байhан ондоо национальностьнуудай сэрэгэй пленэйхидэй дундаhаа 1947—1949 онуудта элирүүлэгдэhэн 58.103 немецкэ сэрэгэй пленэйхид бусаагдаhан байна.

Германска сэрэгэй пленэйхидэй тооhоо сэрэгэй хүндэ гэмүүд хэhэнэй түлөө сүүдлэгдэhэн 9717 хүн, сэрэгэй гэмтэ ябадал хэhэн хэрэгүүдынь мүрдэгдэжэ байhан 3.815 хүн, мүн үбшэнэй шалтагаанаар саг зуура байлгагдаhан 14 хүн эдэгэмсээрнь бусаагдаха Советскэ Союзай территори дээрэ үлэнхэй.

„...Сабшалан ба бэлшээрие үндэһөөрнь һайжаруулха хэмжээнүүдые үргэнөөр бэелүүлхэ, ногоонуудай, тэжээлэй корнеплодуудай ба силосно культурануудай тарилгые үргэдхэхэ“

(XVI областной партийна конференциин тогтоолһоо).

☆ ☆ ☆

Техническэ харууһа эрхимээр хэхэ

…гша жэлдэ манай бригада …ар талмай дээрэһээ га бү…б центнер, үлэгшэ талмай…а бүриин 10,13 центнер хуряаһан байна. Бригадаа… …кторна хүдэлмэриингөө …сэбые 157 процент дүүргэв. Энэ амжалтынгаа түлөө …най гэшүүд Гармаев, …, Степанов гэгшэд аймагай ба МТС-эй магтаалай …үүдаар шагнагдаһан бай-

…ь өөрынгөө хүдэлмэриин …ал тухай богонихоноор хүсэнэб. Тракторнуудай …о техническэ харууһа хэхэ …е сахилгада онсо анхарал …бди. Нэгэдэхи ба хоёрдо…үүһа халаан бүридэ хэгдэ…эндэ ехэ саг хэрэгтэй бэшэ. Дүрбэдэхи, табадахи техни… харууһа хэхэдээ, тракторай частьнуудые шалгадагбди.

…ическэ харууһа хэхэ ябадал …ристнууд ба прицепщигүү… техническэ мэргэжэлые дээшэ…, тракторайнгаа шүрэб бү… сэжэжэр мэдэхэ болгодог … Зунай үедэ долоон хоног … хоёр удаа теоретическэ …сал үнгэргэжэ, «Техническэ …» гэжэ ном шудалдаг, мүн … В. Р. Вильямсын ба … Лысенкын һургаалнуудтай …адаг байнабди.

…й бригада Харамодоной … Калининай нэрэмжэтэ …ой поли дээрэ хүдэлмэрил… Бригадамнай 8 тракторист…а бүридэнхэй. Хоёр тракто… нэгэ трактор даалгагдан…м. Тэрэнэй нэгэниинь аха… трактористаар томилогдо… тракторайнгаа бүтэн байхын харюусадаг. Бидэнэр трак…удаа сүүдхын 22 час соо …дагбди. Үлэгшэ сагтань …ческэ харууһа хэгдэдэг. Ху…мнай халаанууд үглөөнэй … часта ба үдэшын 6—8 часта …г байна. Халаанай һэлгэхэ …би өөрөө холодоо байлсажа …ануудые шалгадаг, тракто-

ристын халаан соо хэһэн ажалые тушаажа абадаг байнаб. Хэрбээ газарай муугаар хахалагдаһан байгаа һаань, зэмэтэ нюураар тэрэниие дахин хахалуулдаг байнабди.

Бригадын ажалай жаяг заршам шангаар табигданхай. Дутуу дунда юумэнүүд, ажалай журам эбдэһэн ябадалнууд үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ гү, али партбюро дээрэ дары хэлсэгдэжэ, усадхагдадаг байна.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай парти ба правительствын тогтоолые шудалаад байхадаа манай бригадын тракторист, прицепщик бүхэн социалистическэ уялгануудые абаа, өөһэд хоорондоо мүрысөөнэй договорнуудые баталаа. Мүрысөөнэй дүнгүүд үдэр бүри шалгагдадаг, эзэлһэн һууринуудынь показателиин доска, ханын газетэ дээрэ бэшэгдэдэг.

Бригада дотор политическо-ниитын хүдэлмэри колхозой партийна организациин баталһан түсэбэй ёһоор ябуулагдадаг, хөөрэлдөөнүүд, шанга уншалганууд хододоо үнгэргэгдэдэг, «Социалистическое земледелие», «Бурят-Монгольская Правда», «Бурят-Монголой Үнэн» болон бусад газетэнүүд саг үргэлжэ уншагдадаг байна. Бригадамнай бишыхан библиотекэтэй. Тэрээн соонь Лысенкын, Докучаевай, Мичуринай зохёолнууд болон бусад номууд бии.

Манай бригадынхид нүхэр Горюновой жэшээгээр байгша оной полевой хүдэлмэринүүдые эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ зорилготой. Мүн Бичурын колхозниигуудай уряада харюу болгон, 250 гектар дээрэһээ га бүриин 25 центнер, үлэгшэ талмай дээрэһээнь га бүриин 14—15 центнер ургаса хуряаха гэһэн уялга абанхай. Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө манай бригадын гэшүүд шангаар тэмсэжэ байна.

Ц. Бубеев, Социалистическэ Ажалай Герой, Баргажанай МТС-эй тракторна бригадын бригадир.

Гүнзэгыгөөр, үргэнөөр хахалдаг плуг бүтээбэ

…бапскын аймагай «Бай…» колхозой түмэршэ дарха… Попов ба Новиков гэг… хабарай полевой хүдэлмэ…үүдые угтуулан, хоёр трак…, 14 плут, 36 борной, 6 …кэ болон хүдөө ажахын … машина зэмсэгүүдые ха…саг соонь, эрхим шанар…аар заһабарилаа һэн. Тэ… поли дээрэ мүнөө һаад…гөөр хүдэлмэрилжэ байна.

Тэрээнһээ гадна, эдэ дарха…ул морин плуг уралан …жуулжа, тракторна плуг …он бүтээн гаргаһан байха. Энэ плугынь долоон кор…ой, хүнгэн, үнлэр бүтээсэ… ба энээниие СХТЗ трак… хүнгахэнөөр шэрэдэг байна. Нүхэд Попов ба Новиковой бүтээһэн плуг 130 сантиметр үргэнөөр, 25 сантиметр хүрэтэр гүнзэгыгөөр хахална.

Иигэжэ. «Байкал» колхозой поли дээрэ тракторна шэнэ плуг хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Саашадаа эдэбхитэй, үүсхэлтэй эдэ дарханшуул морёор хартаабха малтаха машина ухаалан зохёохо, мүн загаһа барилгын зарим зэбсэгүүдые механизацилха зорилготой. Мүнөө үбһэ хуряалгын машина зэбсэгүүдые эрхим шанартайгаар заһабарилхын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байнад.

Б. Сотнич.

Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС сабшалангай газарые бургааһа хартага наашһаа сэбэрлэжэ захалаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Красный заган» колхозой сабшалангай газарые бургааһа сэбэрлэдэг машинаар сэбэрлэжэ байна. Зүүн гар талаһаа, племенной КТФ-е даагша Д. Матвеев, Гашейн МТС-эй директор К. Перевалов ба «Красный заган» колхозой түрүүлэгшэ А. Бродников гэгшэд сэбэрлэлгые шалгажа байна.

М. Минеевэй фото.

Сабшалан һайжаруулгые үргэнөөр ябуулха

МТС-үүдэй хүсөөр тэжээл бэлэдхэлые механизацилха, сабшалан ба бэлшээрие һайжаруулха даалгабаринуудые дүүргэхэ ябадал хангаха гэжэ XVI областной партийна конференциин тогтоол соо хэлэгдэнэ. Мүнөө тэрэниие дүүргэжэ захалха саг ерээ.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1950 оной апрелиин 14-нэй тогтоолой эрилтын ёһоор, апрель, майн туршада республикын колхозуудай сабшалан дээрэ 2 миллион ашаа наг шэбхэ зөөгдэхэ, 20 мянган гектарта утаг хэгдэхэ, 200 мянган гектар модо, шулууһаа сэбэрлэгдэхэ, 10 мянган гектарай бургааһан арилгагдаха, 21 гектар талмай һайрамаар, 103 мянган гектар уһалууриин системэнүүдээр уһалагдаха байна. Правительствын тогтоолоор хараалагдаһан эдэ хэмжээ-ябуулгануудай хэрзэргээр дүүргэгдэжэ байһые хараад үзэхэдэ, өөдтэй юумэ хэгдээгүй байха юм.

Республикын машинно-тракторна станцинууд сабшалан һайжаруулжа, тэжээл бэлэдхэлые механизацилха талаар ехэ хүдэлмэри хэхэ байна. Гэбэшье, аяар мүнөө хүрэтэр олонхи МТС-үүд энэ хүдэлмэриие эхилээдүй байха юм. Ядахадаа һөөг бургааһа сэбэрлэхэ, канава малтаха машинануудай, намаг-һөөгэй плугуудай заһабарилгые дүүргээдүй МТС-үүд олон. Республика дотор абаад үзэхэдэ, һөөг бургааһа сэбэрлэхэ машинануудай оройдоо гурбаниинь заһабарилагдаһан мүртөө, тэдэнэй нэгэниинь (Гашейн МТС-тэ) хүдэлмэрилжэ эхилээ. Һубаг канава малтаха машинанууд, мүн намаг-һөөгэй плугууд оройдоо хэрэглэгдэнгүй, МТС-үүдэй усадьба соогуур хэбтэжэ байдаг.

Малажал эрхилдэг Сэлэнгын аймагай гурбан МТС сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ оройдоо хабаадаагүй байһаар. Энэ аймагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад ба колхозниигууд сабшалан дээрэ хоёр удаа олоороо гараһан байна. Тэрээндэ хабаадаһан 10 мянган хүн сабшалан дээрэ 15 мянган ашаа наг шэбхэ гаргаһан, олон гектар уһалһан, мүн һөөг бургааһанһаа, модо, шулууһаа сэбэрлэһэн байха юм. Тиихэдэнь, аймагай МТС-үүд, илангаяа Сэлэнгын машинно-тракторна станци, бүгэдэарадай энэ хүндэтэ хэрэгтэ хабаадаагүй шахуу. 850 гектар сабшалангай һөөг бургааһа сэбэрлэхэ түсэбтэй байбашье, Сэлэнгын МТС мүнөө хүрэтэр кусторез машинаяа заһабарилангүй, задархай зандань хэбтүүлһээр. Энэ машина абтаһанһаа хойшо нэгэшье удаа хэрэглэгдээгүй аад, хайша хэрэгээр хаягдаһан дээрэһээ ехэ заһабарилгада орохо болоо. Мүн энэ МТС канава малтаха машина болон намаг-һөөгэй плугуудтай байгаад, тэдэнээ миил хэбтүүлнэ.

МТС-эй директор нүхэр Брянский сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриие үглөө мүнөөгүй эхилхэбди гэжэ аймагай организацинуудые найдуулһаар үнинэй. Теэд, хэлэһэн үгэнь хосоржол байдаг. Тиихэдэ ВКП(б)-гэй айком болон аймгүйсэдком нүхэр Брянскийһаа шанга эрилтэ хэдэггүй байха юм.

Тэрэшэлэн Хонхолойн МТС һөөг бургааһа сэбэрлэхэ машина, һөөгбургааһанай плугууд болон бусад зэмсэгүүдээ сабшалан һайжаруулгада элсүүлээгүй байһаар. Тус МТС-эй дирекци һөөг бургааһа сэбэрлэхэ машинаяа частьнуудгүйбди гэжэ шалтаад мүнөө хүрэтэр заһабарилаагүй.

Ториин аймагай гүйсэдком сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриие үнгэргэхэ тушаа имагтал тогтоол гаргаһаараа хизаарлаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө ямаршье хэмжээ абаагүй байха юм. Тиимэһээ эндэхи колхозуудай сабшалан дээгүүр өөдтэй хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

Тэрэшэлэн олонхи аймагуудай колхозууд сабшалангай газарые бригаданууд болон фермэнүүдтэ тушаагаадүй, МТС-үүдэй хүсөөр хуряагдаха участогуудые актаар үгөөдүй байһаар. Энэ нобшоролто хадаа сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ һаад хэнэ.

XVI областной партийна конференциин эрилтын ёһоор, республикын колхозууд 1950 ондо үбһэнэй валова суглуулгые дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээдэ хүргэхэ ёһотой. Энээниие бэелүүлхын тулада түбхын түрүүн сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулха шухала. Мүнөө үедэ сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ, һөөг бургааһа, модо шулуу сэбэрлэхэ хүдэлмэринүүдые үнгэргэхэ эгээл зохид саг байна.

Һүүлэй үедэ зарим нютагуудта сабшалан дээрэ олоороо гаралга эмхидхэгдэжэ, нилээд хүдэлмэри хэгдээ. Аймаг бүридэ воскреснигүүдые үнгэргэжэ, сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ олон колхозниигуудые, мүн хүдэлмэришэд, албахаагшадые хабаадуулбал, адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулгада горьтой нэмэри болохо байна. Һаяхан Бичурын аймагта болоһон воскреснигтэ 2100 хүн хабаадаа. Эдэнэр нэгэ үдэрэй турша соо сабшалан дээрэ 1413 ашаа наг шэбхэ гаргаһан, 1146 гектар талмайе модо шулууһаа сэбэрлэһэн, 122 гектарые шугы бургааһанһаа арилгаһан, 3 километртэ һубаг канава малтаһан, 405 гектарые уһалһан байха юм.

Республикын колхозууд ба МТС-үүд иимэнүүд воскреснигүүдые олоор үнгэргэхэ ёһотой.

Га бүриһөө—150 пүүд үбһэ хуряахабди

Занабадар Доржиев түрүүтэй 4 үбгэд Калининай нэрэмжэтэ колхозой (Курумкан) эрхим луговодууд юм. Эдэнэр 1950 ондо гектар бүриһөө 150 пүүд хүрэтэр үбһэ хуряахабди гэжэ мэдүүлнэ. Тиигээд эдэ луговодууд сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа эхилээ. Мүнөө үедэ сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргажа, сабшалангай модо шулуун, һөөг бургааһа сэбэрлэжэ байха юм.

Тэрэшэлэн тус колхозой гэшүүд сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриие имагтал эдэ луговодуудта найдаад һууна бэшэ, харин энэ хэрэгтэ бултадаа эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Һаяхан Майн нэгэнэй хүндэлэлдэ воскресник эмхидхэжэ, сабшалан дээрэ олоороо гараад, нэгэ удэрэй туршада горьтой хүдэлмэри хээ.

Тиихэдэ № 2 МТФ-гэй 20 һаалишад воскреснигтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, 200 гектар сабшалангай модо, шулуу сэбэрлэһэн, 35 гектарай һөөг бургааһа сэбэрлэһэн, 10 гектарта шэнэ утаг хэһэн байха юм.

Колхозниигууд саашадаа иимэ воскреснигүүдые ходо эмхидхэхэ гэжэ шиидэбэ.

С. Тараскин.

Хэлсэһэнээ хии талада хосорооно

Үнгэрэгшэ жэлдэ Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (Мухаршэбэр) сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриие тоогоогүй дээрэһээ үбһэнэй валова суглуулгын түсэбые дүүргээгүй һэн. Тиимэһээ үхэр малынь тэжээлээр гүйсэд хангагдаагүй байгаа. Гэбэшье, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд нёдондонойнгоо энэ алдууһаа һургаал абангүй, харин тэрэнээ дахяад дабтажа байна. Энэ колхоз 2 мянган гектар сабшалангай талмайтай. Хэрбээ энэ газарые утаглжуулхэ, уһалха мэтээр һайжаруулаа һаа, нилээд ехэ ургаса абаха байна.

1950 ондо сабшалан һайжаруулха талаар горьтой хүдэлмэри хэхэ гэжэ хараалһан байгаа. Теэд, мүнөө хүрэтэр эндэхин юушье хэнгүй, хэлсэһэнээ хии таларуу хосороожо байна.

Тэрэшэлэн тус сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри мартагданхай.

Сабшалан уһалха ба модо шулууһаа сэбэрлэхэ хүдэлмэри үнгэргэхын тулада хоер колхозниигые томилонхойбди. Эдэмнай һаяар хүдэлмэрилжэ эхилхэ юм, — гэжэ тус колхозой түрүүлэгшэ Д. Цыдыпов хэлэнэ.

Бухали колхозой үргэлжэ ехэ сабшалангые хоёрхон хүн нагаад һайжаруулха гээшэб, энээн тухай нүхэр Цыдыпов боложо үзөө гээшэ гү?

Д. Будажапов.

Полит һургуулинуудай пропагандистнарта туһаламжа

„Советскэ социалистическэ общество“ гэһэн темээр заняти хайшан гэжэ хэхэб

ХОЁРДОХИ ЗАНЯТИ

…дохи заняти хадаа «Социалисти… …өөри» гэһэн разделдэ зорюулаг… …ороо дотор үйлэдбэриин зэбсэг …үүд хэндэ хабааданаб гэһэн … хадаа ямаршье общественнэ …лтын удха шэнжэ тухай хэлэ…тулада шиидхэхы удхашанартай юм …тайлбарилха ябадалаар пропаган… хөөрэлдөөгөө эхилхэ ёһотой. Үй… …н зэбсэг хэрэгсэлнүүд үмсын … байхадаа хүниие хүнэй мүлжэхэ … болодог, харин үйлэдбэриин зэб… …гсэлнүүд общественнэ зөөри бо… … бүхы обществын зол жаргалда …гдана.

…пагандист болбол обществын эко… … үндэһэ һуури гээшэ юун бэ … тайлбарилха зуураа, үйлэдбэриин … хэрэгсэлнүүд хэндэ хабаатай бай… общество доторхи хүнүүдэй үй… … харилсаануудые ямар болго… … гэжэ харуулха байна.

…италистнууд, помещигууд яаха… …шадые мүлжэдэг бэ?

…дааб гэхэдэ, капиталистическэ … гол үндэһэ һууринь хадаа …риин зэбсэг хэрэгсэлнүүд үмсын … байдаг ябадал мүн. Яахадааб гэ… фабриканууд, заводууд, газар ба …алигууд, ой модон, түмэр за…шанууд болон үйлэдбэриин … зэбсэг хэрэгсэлнүүд багахан бу… …капиталистнуудай үмсын зөөри … …лой. Яахадааб гэхэдэ, пролета… … бүхыһөө хаһагданхай бшуу» (…Сталин, Зохёолнууд, том 1, нюур …33).

Яахадаа советскэ общество дотор хүниие хүнэй мүлжэхэ аргагүйб?

Яахадааб гэхэдэ, үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүд үмсын зөөридэ байха ябадал үгы хэгдэнхэй. Манайда хүнүүдэй хоорондохи үйлэдбэриин харилсаануудай үндэһэ һууринь үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй общественнэ зөөри болоһон ябадал мүн. Бүхы советскэ общество үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хамта дээрэ эдлэжэ, эгээл тиимэһээ үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүд хүниие хүнэй дарлаха зэбсэг болоно шадахагүй байна бшуу.

Ажахын капиталистическэ системые усадхаһанай, үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүд үмсын зөөри байха ябадалые болюулһанай ба хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадалые үгы хэһэнэй эсэстэ батадхагдаһан ажахын социалистическэ системэ ба үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүд социалистическэ зөөри болоһон ябадал хадаа СССР-эй экономическа үндэһэ һууринь мүн болоно гэжэ Сталинска Конституци соо хэлэгдэнэ.

Капиталистическэ оронууд дотор үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүд үмсын зөөри мүн болодог хадаа олон миллион хүдэлмэришэд болон тарялашадай хүзүүн дээрэ мүлжэгшэдые баяжуулхын тулада хэрэглэгдэнэ.

Советскэ общество доторхи социалистическэ зөөри хадаа ажалшадай жаргалта байдалые һайжаруулгын үндэһэ һуури мүн болоно. СССР дотор национальна доходой ургаһан дээрэһээ ажалшадай материальна байдал саг үргэлжэ һайжарна. Жэшээлхэдэ, 1949 ондо СССР дотор национальна доход 1948 онойхитой сасуулхада 17 процент ургаа, тиихэдэ, дайнай урда тээхи 1940 онойхитой сасуулбал—36 процент ургаа. Хүдэлмэрилжэ байдаг нэгэ хүн дээрэ абажа үзэхэдэ, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай олзонь 1949 ондо 1948 онойхиһоо 12 процент ехэ, 1940 онойхидо орходоо 24 процент ургаа. Хүдөө ажахыда хүдэлмэрилжэ байдаг нэгэ хүн дээрэ абажа үзэхэдэ, тарялашадай олзонь 1948 онойхиһоо 14 процент ехэ байгаа, 1940 онойхитой сасуулхада 30 гаран процентээр ехэ болоо.

Ажалшадай материальна байдалай һайжарһаниинь хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһэнэй ургаһан дээрэһээ, колхозниигуудай олзын ехэ болоһон дээрэһээ, ниитын хэрэглэлэй эд бараанай сэнгэй химдарһан дээрэһээ харагдана. Ажалшад гүрэнһөө социальна страхованиин ёһоор туһаламжа, социальна тэдхэмжын ёһоор пенси, санаторидо, амаралтын гэрнүүдтэ ба үхибүүдэй эмхи зургаануудта түлөөһэгүй ба хүнгэлэгдэһэн путёвконуудые, түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжа, гүрэнэй зөөреэр түлэгдэдэг амаралтануудые абана; ажалшадай үйлэдбэриин һуралсалай болон мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар гаргагдаһан гаргашануудые тэрэшэлэн гүрэн даана. 1949 ондо арадзон гүрэнһөө хүнгэлэлтэ болон түлбэринүүдые 110 миллиард түхэригтэ гэхэ гү, али 1940 онойхидо орходоо гурба дахин шахуу ехээр абаа.

Ажалшан бүхэн хадаа советскэ гүрэнэйнгөө хүсэ шадалые шангадхаха, общественнэ зөөриие хамгаалха, хүгжөөхэ, арбидхаха гэжэ оролдоно. Социалистическэ зөөри үригшэдые советскэ патриодууд шоо үзэнэ, шобто харана. Общественнэ социалистическэ зөөри гээшэ нангин ба ойроо хүртэшэгүй юм.

Саашань пропагандист болбол общественнэ зөөриин хоёр формо: гүрэнэй зөөри (бүгэдэ арадта хабаатай) ба кооперативно-колхозно зөөри (тус тус колхозууд болон кооперативна нэгэдэлэй зөөри) тухай хэлэжэ үгэхэ байна. Зөөриин эдэ формонуудай бии болоһон замуудые, мүн тэрэшэлэн гүрэнэй ба колхозно-кооперативна предприятинуудай хоорондохи илгаае тайлбарилан хэлэхэ зуураа, пропагандист тэдэ предприятинуудай ниитэ үндэһэ һуури тухай һурагшадта хэлэжэ үгэхэ ёһотой. Тэрэ ниитэ үндэһэ һууринь юун бэ гэхэдэ, тэдэ предприятинууд дотор үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүд общественнэ зөөри мүн болоно, тэндэхи хүдэлмэрилэгшэд общественнэ ажахы дотор хамтадаа ажаллана, тэдэнэй ажалынь нэгэн адли социалистическэ ёһо журамаар—хэһэн ажалайнь тоо болон шанарай ёһоор түлэгдэнэ, алишье предприятинуудынь бүхы советскэ обществын ашаг туһада арадай ажахын единэ түсэбөөр хүдэлмэрилнэ.

Темын хоёрдохи разделээр хэгдэхэ хөөрэлдөөн дотор пропагандист һурагшадай үмэнэ удаадахи гол асуудалнуудые табиха:

1. Капиталистическэ обществодо орходоо советскэ байгуулалтын гол илгаань юун бэ?

2. Советскэ социалистическэ обществын экономическа үндэһэ һууринь юун бэ?

3. СССР дотор социалистическэ зөөри ямар хоёр формотойб? Тэдэнэй илгаань, адли ниитэнь юун бэ?

4. Общественнэ зөөриие хүгжөөхэ, арбидхахын тулада тэрэ зөөри тухай ажалшан бүхэнэй үдэр бүриин анхарал оролдолго ямар удхашанартайб?

Общественнэ социалистическэ зөөриие хүгжөөхэ, арбидхаха тухай анхарал оролдолгоёо ажалшан бүхэн бодото байдал дээрэ хайшан гэжэ гаргаха бэ гэһэн асуудал һурагшадай анхаралай гол дунда байхаар пропагандист хөөрэлдөө ябуулха ёһотой. Жэшээлхэдэ, түхеэрэлгэдэ, машинануудта, станогуудта, тракторнуудта, хүдөө ажахын багажа зэмсэгүүдтэ илангаяа оролдолготойгоор хандалгын жэшээнүүдые хөөрэлдөөнэй үедэ харуулжа болохо байна.

Хөөрэлдөөндэ бэлдэхэ үедөө тэндэхи предприятиингаа үйлэдбэриин гол фонднуудай ургалтые, тэрэнэй продукци гаргалгын ургалтые харуулһан диаграмма зохёохо, материал, электроэнерги арбилалга, түхеэрэлгые үлэмжэ гамтайгаар харууһалга болон бусад гүрэндэ юу үгэжэ шадахаб гэжэ харуулха хэрэгтэй. Социалистическэ зөөриие арбидхан бэхижүүлхэ тухай, манай ороной хүсэ шадалай саашанхи ургалта тухай ажалшадай анхарал оролдолгын удхашанарые һурагшад өөһэдтөө эли тодо жэшээнүүд дээрэ харуулжа шадахань шухала.

ГУРБАДАХИ ЗАНЯТИ

Гурбадахи заняти хадаа «Түсэбтэ социалистическэ ажахы» гэһэн темэдэ зорюулагдана. Бүхы промышленна предприятинууд, бүхы совхозууд болон МТС-үүд, колхозууд доторхи үйлэдбэриин бүхы зэбсэг хэрэгсэлнүүд ниитын зөөри мүн гэжэ хэлэхэ ябадалаар хөөрэлдөөгөө эхилхэ ёһотой. Тиимэһээ СССР дотор арадай ажахы нэгэдэн бүхэли байдаг, энэ хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй һайн эмхитэй, түсэбтэ, социалистическэ ажахы байгуулха арга боломжо советскэ арадта олгоо. Энэ ажахы хадаа үйлэдбэриин анархи гээшые мэдэхэгүй, экономическа кризисүүд болон хүдэлмэригүйдэлгэһөө сүлөө ажахы мүн гэжэ пропагандист тайлбарилха байна. Үйлэдбэриин анархи, экономическа кризисүүд ба хүдэлмэригүйдэлгэ гээшэ капитализмын зайлашагүй нүхэсэлынь болодог ба үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүд үмсын зөөридэ байһан дээрэһээ гарадаг байна.

Үйлэдбэриин анархи холодоо болодог ба бүлэг банкирнууд болон фабрикантнуудай интересүүд арадай интересүүдһээ үлүүгээр табигдадаг капиталистическэ общество дотор ажахые түсэбэй ёһоор ябуулжа болохогүй.

Жэшээлхэдэ, хэдэн олон миллион хүнүүдэй үлэсхэлэндэ нэрбэгдэжэ байхадань американска правительство эдеэ хоолой «үлүүе» үгы хэжэ ба тарянай талмайе хорооjо байна. Һаяхан США-гэй газартарялангай министерство правительствын худалдажа абаһан 1.360 мянган тонно хартаабхые үгы хэхэ гэжэ дурадхаһан ба 1950 ондо хлопогой талмайе 1949 онойхитой сасуулхада 23 процентээр хороохо гэһэн захиралта үгэһэн байха юм.

Канзас штадай «коммодити кредит корпорейшн» гэжэ США-гэй правительственна организаци 6,5 гектар талмайтай хонхор газарта эдеэ хоолой зүйлые хаяа, тэндэнь 20 мянган тонно жэмэс ужэжэ хэбтэнэ. Эд бараанай кредитнэ корпораци 140 миллион дюжина үндэгэ үгы хээ. Эдэ бүхы хадаа продуктын үные химдаруулхагүйн ба монополистнуудай тон ехэ олзые бүри ехэ болгохын тулада хэгдэнэ. Эдэ баримтануудые харуулха зуураа пропагандист болбол капиталистическэ оронуудта иимэ юумэнүүд яахадаа болоноб гэжэ тайлбарилха ёһотой.

Саашань пропагандист социалистическа түсэблэлгэ тухай асуудалда орохо

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

Фельетон

Тетрадь оройдоо угыл...

— Курумканай дунда һургуулида нэгэшье тетрадь угы!

Иигэжэ би хэлэбэ һэн гэлэйб. Тиихэдэмни Курумканай аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр А. Аюрзанайн, мүн тэндэхи аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр А. Жаркой гэгшэд *оройдоо сошохогүй байха.* Нэгэдэхеэр, тэдэнэр зарим үедэ ехэ һанаа амархан болошодог заншалтайнууд юм. Хоёрдохёор, дээрэ нэрлэгдэгшэ һургуулиин 700 һурагшад, 35 багшанар үдэрэй дүрбэн сагта «тетрадь угылди, тетрадь угылди» гэлдэһээр нилээд үнинэй юм. Эдэ хоёр иимэ шалтагһаа сошохогүй...

Сошохогүй шалтагуудыень тоолоо һаа үшөөшье олон байна. Хабарай амаралтын үедэ һургуулинуудай директорнүүдэй ба эрхилэгшэдэй зүблөөн дээрэ нүхэр Аюрзанайн иигэжэ хэлээ һэн:

— Нүхэдүүд! Тетрадь угыбди гэжэ һанаа сэдьхэлээ хүлгүүлжэ бү байгты. КОГИЗ-эй Улан-Удын магазинай директор нүхэр Семенов тетрадьнуудые дары сагаа самолёдоор бидэндэ эльгээхэ. Энэ үгэнүүдтэмни этигэгты!

Тэрээнһээ хойшо нилээд ехэ хубилалтанууд хаа хаанагүй болоо. Саһан хайлаа. Гол мүрэнүүд урдаа. Колхозууд тарилгадаа ороо... Бүхы хубилалтануудые тоолохо аргагүйл. Гэбэшье, Курумканда мүнөө хүрэтэр — экзамен ба шалгалтануудай газаа оротор — тетрадьтай самолёт буунагүйл. Хэнэй гэмээр юм, бү мэдэе. Республикын гэгээрэлэй Министерство энээниие тодорхойлжо үгэхэ бэзэ гэжэ найданабди.

Аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Жаркой бүри олон юумые хэладагшье, мэдэдэгшье байна.

— Намдашье, складтамнайшье тетрадь оройдоо угыл, — гэжэ нүхэр Жаркой һурагшад ба багшанарай урдаһаа хэдэн дахин альгаа дэлгэһэн байха юм. Мэнэ һаяхан, Курумканай дунда һургуулиин директор нүхэр Н. Хышиктуевтай хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлдэ нүхэр Жаркой 120 тетрадь оложо үгөө юм. Энэ ушар дээрэһээ бодожо үзэхэдэ, нүхэр Жаркой альгаа дэлгэхэдээ убайлхаа болишоһон хүн байгаа байна.

Андрей Никитович Жаркой 120 тетрадьһаа байха юумэ мэдэдэг гэжэ баталнабди. Теэд, мүнөө үедэ тэрэ 120 тетрадьнуудай хаанаһаа олдоһониинь тон һонирхолтой байна.

Курумканда хозмаг бии юм ха. Нэгэ хүдөө бэшэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, тэндэ Удалков гэгшэ хүдэлмэрилнэ. «4000 тетрадьтай нэгэ хайрсагые Удалков центральна складһаа абаа һэн. Тэрэнь хаанашье наймаа болоогүй» гэжэ аймпотребсоюзай зарим хүдэлмэрилэгшэд хөөрэлдэнэ. Эдэ үгэнүүд нүхэр Жаркойдо лаб дуулдаһан байха.

Тиимэһээнь, яахадаа Удалковой хомхойрхо ябадалые хориногүйбтэ гэжэ нүхэр Жаркойһоо асуунабди. Энэндэ түргөөр харюусахыень Бурмонкоопсоюз телефоноор Курумкан худар захиха бэзэ гэжэ найданабди. Тиигээгүй һаань, Курумканай дунда һургуулиин 700 һурагшад яагаад шалгалта ба экзаменуудтаа бэлэдхэхэ гээшэб?

Д. Гунзынов.

ТОБШО СИГНАЛНУУД

Бурят хэлэн дээрэ дуунуудые олошоруулха

Бурят-монгол хэлэн дээрэ арадай болон советскэ композиторнуудай дуунууд граммофонно пластинка ба звукоплёнкодо тон үсөөнөөр бэшэгдэнэ. Тиимэһээ радиокомитет зоной захиһан бүхы дуунуудые дамжуулха аргагүй байна.

Гадна, Улан-Удын магазинуудта граммпластинканууд олоншье һаа, бурят-монгол хэлэн дээрэ тон хомор.

Ц. Намхаев.

Хаалтатай байдаг клубууд

Кяхтын аймагай Усть-Киранай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ ба «Большевик» колхозуудай клубууд саг үргэлжэ хаалтатай байдаг. Эдэ колхозуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэринүүд тон һулаар ябуулагдана.

Тус сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо «Родина» гэжэ хоёр радиоприемнигууд бии аад, хүдэлмэрилнэгүй.

Д. Хандажапов,
Н. Ванчиков,
В. Жигжитов.

Үзэг бэшэгтэ һурганагүй

Ториин аймагай Доодо-Бургалтайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдые бурят-монгол үзэг бэшэгтэ һургалга тон муугаар ябуулагдана. Сомоной Совет энэ хэрэгтэ ямаршье анхарал табинагүй. Гадна, колхозой радио үнинэй хүдэлмэрилхэеэ болишонхой.

Е. Цыдыпов.

Бурят отделени нээхэ шухала

Кяхтын педагогическа училищида нилээд олон бурят студентнүүд һурадаг. Тэдэнэр бурят эхин һургуулинуудай багшанар болохо юм. Гэбэшье, бурят отделениин угы дээрэһээ тэдэнэр бурят-монгол хэлэ бэшэг шудалдаггүй байна.

1950—1951 онуудай һуралсалай жэлдэ училищида бурят отделениие БМАССР-эй гэгээрэлэй министерство нээхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

В. Ванчиков.

Демократическа Румыниин хэблэл

БУХАРЕСТ, майн 4. (ТАСС). Румынска арадай республикын газетэнүүдэй тиражнь нилээд ехэ болоо. Хуушан Румыниин бүхы бухарестскэ газетэнүүдэй ба журналнуудай тираж 700 мянган экземпляраһаа олон бэшэ байһан юм, харин мүнөө Румынска хүдэлмэришэнэй партиин центральна орган—«Скинтейя» гэжэ гансахан газетэ 740 мянган хэһэг тиражтайгаар, «Вяца Синдикала»—220 мянган, «Универсуль»—120 мянган, «Ромыния либера»—110 мянган гэһэг гэхэ мэтэ тиражтайгаар гарадаг байна.

Румынска арадай республика дотор хэблэгдэн гарадаг 218 газетэнүүд ба журналнуудай ниитэ тиражнь 4,6 миллион экземпляр болонхой. Предприятинууд дээрэ 500 мянган экземпляр тиражтай хэблэгдэмэл газетэнүүд ба 17 мянган ханын газетэнүүд гарана.

Демократическа Румыниин газетэнүүд өөһэдынгөө хүдэлмэришэд ба таряашадай корреспондентнүүдээр дамжуулан тон олон уншагшадтай холбоо барисаа байгуулна. «Скинтейя» газетэ 7700 корреспондентнүүдтэй ба һара бүри 5 мянга шахуу бэшэг абадаг байха юм.

Румыниин түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ тиражтай номууд хэблэгдэн гарана. Оршон байгаа гурбан жэлэйнгөө турша соо тэндэхи гүрэнэй издательство 12 миллион шахуу ном хэблэн гаргаа. «Картса руса» (ород ном) гэжэ издательство 1944 онһоо 1950 оной майн 1 хүрэтэр 781 нэрэтэй, 9 миллион шахуу хэһэг номуудые хэблэбэ. М. Шолоховой—«Тихий Дон» 80 мянган хэһэг, И. Эренбургын—«Буря» 100 мянган хэһэг, А. Толстойн—«Хлеб» 22 мянган хэһэг тиражтайгаар хэблэгдээ.

Марксизмын классигуудай зохёолнуудые Румыниин ажалшад тон ехээр һонирхожо уншана. Маркс ба Энгельсын гол зохёолнууд олон тиражтайгаар хэблэгдээ. В. И. Ленинэй зохёолнууд 2 миллион шахуу хэһэг тиражтайгаар хэблэгдэн гараһан байна.

И. В. Сталинай зохёолнуудай түрүүшын 5 томууд, дунда жэшээгээр том бүриин 70 мянган хэһэг тиражтайгаар хэблэгдээ. «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курс» румын хэлэн дээрэ 628 мянган хэһэг ба венгерскэ хэлэн дээрэ 130 мянган хэһэг тиражтайгаар хэблэгдээ.

Деголлевско зэбсэглэмэл бүлэгые тарааха гэһэн депутадууд-коммунистнуудай эрилтэ

«Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, РПФ-гэй (Де Голлиин парти) зэбсэглэмэл бүлэгые тарааха тухай хуулиин проектые Национальна суглаанай коммунистическэ группын зүгһөө Жак Дюкло дурадхаа. Иимэ хуулиин проект баталан абаха зайлашагүй болоһоной баримта болгон, коммунистическэ партиин парламентска группа хадаа демократическа организацинуудта эсэргүүгээр деголлевско бандануудай хэһэн һүүлэй үеын хорото муухай хэдэн олон ябуулгануудые тоолон дурдаба.

Американска хүдэлмэришэд эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ

Нью-Йоркдо конференци боложо, нютагай профсоюзна 16 организацинууд ба Бруклинай районой промышленна 40 предприятинуудһаа 70 делегадууд байлсаба. «Эб найрамдал хамгаалха национальна профсоюзна конференциин» Бруклинска отделени тус конференци дээрэ эмхидхэгдээ. Конференцидэ хабаадагшад хадаа атомна бомбые хуули бусада соносхохо ба атомна зэбсэг анха түрүүн хэрэглэһэн правительствые гэмтэйдэ тоолохо эрилтэтэй петицидэ Бруклинай райондохи 100 мянган хүнэй гар табюулжа эхилхэ гэжэ шиидхэбэ. Атомна энергидэ уласхоорондын хиналта тогтоохо тухай хэлсээ баталха зорилгоор Советскэ Союзтай США-гай правительствын хэлсэжэ эхилхыень тус петици эринэ. Эб найрамдал хамгаалха комитедые предприяти бүхэндэ байгуулха ба Трумэндэ петици барюулха профсоюзна ехэ делегациие майн эсэстэ Вашингтон эльгээхэ гэжэ тус конференци шиидхээ,—гэжэ «Дейли Уоркер» газетэ мэдээсэбэ.

США-гай монополистнуудай ааша

Американска империалистнууд рыногуудые булимтаран абахын, конкурентнүүдые дарахын ба баруун-европейскэ оронуудай национальна промышленностиие хаахын тула «Маршаллай түсэб» ба тэрээн шэнги бусад хэлсээнүүдые ашаглана. Жэшээлхэдэ, Францида самолёт бүтээлгын олон заводууд хаагдаа. Италида корабль бүтээлгые зогсоожо эхилээд, американска хонжоошод макаронно фабрикануудые хаажа эхилбэ.

Американска экспортдо Голливудын продукци ехэ һуури эзэлнэ. Алуургшад, дээрэмшэдэй ябадалнууд тухай, алалга хюдалга ба хүсэрхэлгэ тухай американска үжэнги муухай «кинофильмнүүд» Франци, Англи, Бельги ба бусад *маршаллизованнэ оронуудай* экрануудһаа национальна фильмнүүдые улам бүри түрижэ гаргана. Американска хонжоошод энээгээр олон миллион доллар ашаг олзо олохоһоо гадна, голливудска киное хэрэглэн, европейскэ арадуудта «американска ажабайдалай түхэлые» нэбтэрүүлхэ һэдэлгэ гаргана.

Английска кинопромышленностьдо үгтэдэг хубитын хороогдоһон тухай английска худалдаа наймаанай министерствын мэдээсэлые лондонско газетэнүүд энэ оной мартын 11-дэ толилбо. Эттли-Бевинэй лейбористска правительство американска захиралтые үгэ дууламгайгаар бэелүүлэн, Англида харуулагдаха английска национальна кинофильмнүүдэй тоое 30 процент хүрэтэр багадхаа. Англичанинууд хаража һонирхохо юумэнүүдэй хамагай үнэ багатай ба тиимэһээ ажалша олониитын хаража шадаха гансахан зүйл—кинодо дуратай. Зүгөөр мүнөө орон доторнь харуулагдаха бүхы кинофильмнүүдэй гурбанай хоёр хубиһаа үлүүнь Голливудай маркатай байха болоно.

Английска кинопромышленностиин хубитын хоролто ямар удхатайб?

Нэн түрүүндэ энэ хадаа «манай кинопромышленностьдо американецуудай булимтаралгые ехэдхэнэ, —гэжэ киномеханигуудай Ассоциациин генеральна секретарь Джордж Элвин зааба. Английска киногой кризис улам гүнзэгырхэ ба шангадаха байна. Мүнөө Лондоной ба Англиин бусад городуудай кинотеатрнуудай эзэд, английска һайн кинофильмнүүдэй байгаашье һаа, американска фильмнүүдые харуулха ёһотой болоно.

Английска кинопромышленностиин хүдэлмэришэдэй хахадһаа үлүүнь мүнөө хүдэлмэригүй. Английска лейбористнуудай шэнээр капитуляцилга юундэ хүргэхэб гэхэдэ, «Англиин эгээн томо Денемскэ киностуди ерэхэ зун хаагдажа, хэдэн зуун хүдэлмэришэд шэнээр газаа хаягдаха байна»,—гэжэ лондонско «Дейли Уоркер» газетэ бэшэнэ.

А. Бобровский.

Хүдөөгэй бухэнэрэй Бухэроссийска сийска федерациин 13 областьнуудай түрүү һууриие булялдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) хүдөө чемпионууд—горьковчанин В. Зайчиков абаа, Бурят-Монгол АССР-эй түлөөлэгшэ Г. Соловьев (хүнгэн шэгнүүртэй) 267 очко абаа, орловец А. Старцев (дунда зэргын шэгнүүртэй) 260 очко, горьковчанин Г. Карпов (хүндэ шэгнүүртэй) 283 очко абаа.

конкурсын финал Орёлдо болой... түлөөлэгшэд—гир үргэгшэ 34... гэй бухэнэрэй Бухэроссийска ко... (тон хүнгэн шэгнүүртэй) 190...

ТАСС-эй фотох...

Хуушан сагай памятник

Хизаар ороноо шэнжэлэлгын республиканска музейн коллектив 3—4 мянган жэлэй урда тээ табигдаһан шулуун могила байһан хэбээрнь музейнгээ газаа табиба. Бурят-Монголой территори дээрэ керексура, дерестуйска, суджинска гэхэ мэтэ хэдэн янзын могиланууд олдоһон байна.

Тэдэ могилануудай ямар сагта табигдаһаниинь эрдэмтэд тодорхойлһон байха юм. Архёолог, Сталинска шангай лауреат Алексей Павлович Окладников 1948 ондо плиточнэ могилые шэнжэлэн шудалһан байха юм. Тэрэ хадаа могила сооһоо олдоһон зүйлнүүдые шэнжэлэн, тэдэ могиланuудые бронзово үеын гэжэ тодорхойлһон байна.

Могила сооһоо олдоһон хүнэй тархиин яһан антрополог-профессор Дебец гэгшэдэ эльгээгдэһэн байна. Тэрэ болбол шулуун ...лада европейскэ угсаатан ...гэһэн хуушанай һанамжые ...шаан, тэрэ яһые монгол у...най яһан гэжэ тодорхойлһо...ха юм.

Тиимэ шулуун могилану... галай баруун ба зүүн тала... нусинска хизаарта болон Ма... рида олдодог байна. Тэдэ м... нуудые тойруулан шулуу... лүүлэн табижа хүреэлһэн ... Баһа олонхи могиланууд ... обоолон хэгдэһэн байдаг ю...

Музейн газаа табигдаһан могила хадаа Сотниково ... шадарһаа асарагдаһан бай... рэ хадаа манай хизаарай ... урда сагай байдалые шэнж... дэ үнэтэ туһаламжа болож... байна.

Ф. Мор...

Ариг сэбэрэй мүрысөөн

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой залуушуулай хамтын байрануудта ариг сэбэрые сахиха талаар мүрысөөн ябуулагдана.

№ 39 хамтын байрадахи залуушуул энээнһээ урда ариг сэбэрые сахилгаар хододоо гээгдэдэг байгаа. Тэдэнэй дундаһаа комсомолка Т. Седина гэгшын комендант болоһонһоо хойшо доторойнь байдал эрид һайжараа. Нүхэр Седина болбол комсомолецууд ба союзнабэшэ залуушуулай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие ... хитэйгээр ябуулна. Тиин за... дэлмэришэдэй комнатонууд ... ёһотой культурна байдал б... жа шадаа.

Комсомолецууд-слесарьнууд ... деев, Черных ба бусад ари... рые сахилгын хойноһоо ходо... гажа байдаг юм.

Һаяхан үнгэргэгдэһэн ш... таар ариг сэбэрые сахилгын ... урда тээхи мүрысөөндэ № 39 ... залуу хүдэлмэришэл түрүү ... эзэлбэ.

С. Черне...

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл

Хэжэнгын аймагай зарим һургуулинууд 1950—1951 онуудай һуралсалай жэлнүүдтэ эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна.

Советскэ долоон жэлэй һургуули (директорынь нүхэр Борголов) түрэлхид ба колхозниguудтай хамта хоёр удаа воскресник эмхидхэжэ, 350 кубометр түлеэ бэлэдхэбэ. Энэ һургуулиинхидай ба түрэлхидэй үүсхэлые дэмжэн, Молотовско эхин һургуули (даагшань нүхэр Содбоев) 70 кубометр, Энгельсовскэ эхин һургуули (даагшань ... Гылыков) 110 кубометр, ... терновскэ эхин һургуули ... шань нүхэр Дамдинов) 120 ... метр түлеэ бэлэдхээ.

Харин «Зургаанай зам», ... най ажал», Кировэй нэрэ... колхозуудай дэргэдэхи эхин б... сад һургуулинууд мүнөө ... нэгэшье кубометр түлеэ бэл... гүй.

А. Аюржан...

Тоһо тушаалгаар түрүү колхозууд

Гүрэндэ тоһо тушаалгые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн Хориин аймагай колхозуудай, малажалай фермэнүүдэй хоорондо үргэнөөр дэлгэрбэ.

Кировэй нэрэмжэтэ колхоз социалистическэ мүрысөөндэ т... жэ ябана. Тус колхоз тоһо ту... гаар энэ жэлэй түрүүшын ... һарынгаа түсэб 183 процент ... гээ. «Красный партизан» ... мүн лэ түсэбөө дүүргэнхэй.

Б. Намжи...

Уранһайханай нүүдэл выставкэ

Бурят-Монголой советскэ уранзураашадай Союзай эмхидхэһэн уранһайханай выставкэ Кабанскын аймагта ерэбэ. Энэ выставкэдэ Бурят-Монголой уранзураашадай эрхим зурагууд табигданхай.

Окладниковай «Сталин Туруханска сүлэлгэдэ», Мэрдыгеевэй «Байгалай гал», Павловай «Илалтын замаар» гэһэн зурагууд ба бусад харагшадай анхаралые ехээр татана. Тэрэшэлэн РСФСР-эй ... кусствонуудай габьяата ... ябуулагша Сампиловай зур... бии.

Выставкые аймагай хүдэл... шэд, колхозниguуд ба албаха... олоороо харана.

А. Рыж...

Харюусалгатай редак...
орлогшо Ц. Б. БУДЕ...

„Советскэ социалистическэ общество“ гэһэн темээр заняти хайшан гэжэ хэхэб

(Түгэсхэл)

байна. Советскэ экономико болбол арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хабаадуулдаг гүрэнэй единэ түсэбэй ёһоор хүгжэнэ. Манай арадай ажахын түсэбтэ хабаададаг шухалын шухала гурбан зорилто: ниитын баялигые арбидхалга, ажалшадай материальна ба культурна байдалые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулга, СССР-эй бэеэ даанхай байдалые ба оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай пропагандист тайлбарилха ёһотой.

Эдэ гурбан зорилгонууд ямараар бэелүүлэгдэнэб гэжэ 1946 — 1950 онуудта арадай ажахые хүгжөөлгын Гүрэнэй түсэбэй жэшээ дээрэһээ пропагандист богонёор тайлбарилха байна.

Гүрэнэй түсэб хайшан гэжэ зохёогдодог бэ, тус тус предприятинууд болон колхозуудай үйлэдбэриин түсэбүүд хайшан гэжэ табигдадаг бэ гэжэ пропагандист тайлбарилха ёһотой. Советскэ социалистическэ обществын арадай ажахын түсэбүүд хадаа манай орон дотор коммунизм байгуулха гэһэн уг зорилго арадай урда табиһан большевистскэ партиин *политикые* бэелүүлэн харуулна. Пропагандист болбол 1946 оной февралиин 9-дэ һунгагшадай урда нүхэр Сталинай хэлэһэн түүхэтэ үгые һурагшадта һануулха байна. Тэндэ хэлэһэн үгэ соогоо ажалшадай агуу ехэ вождь ба багша хадаа коммунизмын материальна база байгуулгын асари ехэ программые зохёон табиһан юм. Нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн заабариие хэрэг дээрэ бэелүүлхэ гээшэ социализмһаа коммунизмда дамжан орохын тулада шиидхэхы удхашанартай. Энэ шалжан оролгые бэелүүлгын шухала алхам хадаа дайнай һүүлэй табанжэлэй түсэбэй дүүргэлгэ мүн болоно.

Манай түсэбүүд хадаа коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ ажалшадые элсүүлгын хүсэн түгэс арга зэбсэг мүн гэжэ пропагандист хөөрэлдөөн соогоо шухалашалан зааха ёһотой. Социалистическэ түсэблэлгэ хадаа арад ниитын зохёон байгуулагша эдэбхитэй ажал-ябуулгада түшэглэнэ, тэрэнь хүсэн түгэс социалистическэ мүрысөөн дотор ба бүгэдэарадай стахановска хүдэлөөн дотор бэелэн харагдана.

1931 оной июниин 23-да ажахынхидай зүблөөн дээрэ нүхэр Сталин иигэжэ хэлээ һэн: үйлэдбэриин түсэб хадаа «олон миллион хүнүүдэй бодото практическа ажал-ябуулга мүн. Манай үйлэдбэриин түсэбүүдэй бодотонь—шэнэ ажабайдал зохёогшо олон миллион ажалшад мүн. Манай программын бодотонь—хүнүүд, таанар бидэнэр хамтадаа болонобди, ажал хэхэ манай дура хүсэл, шэнэ ёһоор хүдэлмэрилхөөр манай бэлэн байһан ябадал, түсэб дүүргэхээр манай эршэ зориг мүн» («Ленинизмын асуудалнууд», нюур 349). Нүхэр Сталинай эдэ сэсэн мэргэн үгэнүүдые һурагшадай һайнаар һанажа, өөһэдтөө таараха практическа тобшолол хэхынь түлөө пропагандист оролдохо байна. Гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэл дотор советскэ хүн бүхэнэй үүсхэлэй шухала байһаниие пропагандист һурагшадта ойлгуулха ёһотой.

Предприятинууд болон колхозуудайнгаа үйлэдбэриин түсэбүүдэй гүрэнэй арадай ажахын түсэбтэй холбоотой байһыень һурагшадай ойлгохонь шухала. Тэндэхи предприятиһаань тусгаар заагдаһан продукцаар тэрэнэй түсэбөө дүүргэһэнһээнь бусад предприятинуудай хүдэлмэри, промышленностиин болон хүдөө ажахын бусад һалбаринуудай хүдэлмэри ямараар дулдыдаха байнаб гэжэ бодото жэшээнүүд дээрэ харуулха хэрэгтэй.

Пропагандист болбол ажахын советскэ системэ дотор гүрэнэй бюджет хэды ехэ үүргэ дүүргэдэгыень тайлбарилан хэлэхэ ба капиталистическэ гүрэнүүдэй бюджедүүдтэ орходоо үндэһэн илгаань харуулха байна. Манайда ба капиталистическэ гүрэнүүд дотор гүрэнэй гаргашануудай ямар шэглэлтэй байһаниинь харуулхын тулада брошюрын материалһаа гадна США-гай бюджедэй ямар байһаниие 1950 оной мартын 9-дэ һунгагшадай урда нүхэр Маленковой хэлэһэн үгэ сооһоо абажа хэрэглэхэ шухала.

Һурагшадай хөөрэлдөө эмхидхэхэдээ удаадахи асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэй:

1. Капиталистическэ ажахы яахадаа түсэбтэ байжа шадахагүйб?
2. Коммунистическэ парти манай оронуудай бүхы ажахын байдалые ямараар, хэнэй аша туһада шэглүүлэн ябуулнаб?
3. СССР дотор арадай ажахы ямараар түсэблэгдэнэб?
4. Предприяти бүхэнэй, совхоз, МТС, колхоз бүхэнэй, хүдэлмэришэн, колхозник бүхэнэй түсэбөө дүүргэлгэнь ниитэ гүрэнэй түсэб дүүргэлгэдэ ямар удхашанартайб?
5. Гүрэнэй бюджет ажахын советскэ системэ дотор ямар үүргэ дүүргэнэб, капиталистическэ оронуудай бюджедтэ орходоо тэрэнэй үндэһэн илгаань юун бэ?

Б. Геращенко.

МҮНӨӨДЭР УЛАН-УДЭДЭ

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба балетэй театрта — «Нарата байшан».

Гүрэнэй ород драмын театрта — «Зыковтэн».

Гүрэнэй филармонидо—Концерт.

«Прогресс» кинотеатр... «Эхэнэр аян замда моритохо...»

«Эрдэм» кинотеатрта — «С... риин газар дайда тухай» ... (үдэр), «Хилэ дээрэ» (үдэшэ).

«Шэлэй заводой клубта» «Трактористнууд».

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОН УУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02292. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000